

TIETEELLINEN ELÄMÄ

EI LIENE mikään uutinen tai akateeminen juoru, että talousajattelu tunkee yliopistoille joka tasolla. Suuri osa professoreistakin alkaa olla yhä enemmän vain rahoituksen hankintaan erikoistuneita hakemuksentäyttöspecialisteja. Tätä heiltä ainakin yhä painokkaammin vaaditaan: hanki ulkopuolista rahoitusta tai tuhoutu. Tämän rinnalla mantra ”julkaise tai tuhoutu” taitaa olla jo menneen talven lumia, kaikuja vanhoilta ”hyviltä” ajoilta. Nyt kuitenkin näyttää siltä, että edes ”rahoitusmarkkinoilla” pärjääminen ei enää välttämättä riitä. Britteinsaarilla on *Guardianin* (23.9.2009) mukaan päästy jo siihen pisteeseen, että virkamiestyöryhmän voimin kaavailaan ”merkityksettömien” (*pointless*) tutkimushankkeiden ja samalla ilmeisesti myös ”merkityksettömien” laitosten lakkauttamista. Virkamies-suunnittelu toisin sanoen ajaa sittenkin edelle markkinakilpailun – tai pikemminkin: virkamiehet määrittelevät

tutkimuksen markkina-arvon markkinoiden sijaan. Mitä virkamiesten mukaan sitten on ”merkityksetön” tutkimus? ”Merkityksetön” tutkimus on tutkimusta, jolla ei ole ”relevanssia todellisen maailman suhteen”. Todellisen maailman suhteen relevanssi merkitsee vuorostaan, että tutkimuksesta on hyötyä a) taloudelle b) hallinnolle (*public policy*) c) yhteiskunnalle. Tai kuten puheenjohtaja David Sweeney (Higher Education Funding Council for England) asian ilmaisi:

”The Ref will recognise and reward excellent research and sharing new knowledge to the benefit of the economy and society, and will ensure effective allocation of public funds. It will encourage the productive interchange of research staff and ideas between academia and business, government and other sectors.”

Ref viittaa tässä vastaperustettuun järjestelmään nimeltä Research Excellence Framework, jonka puitteissa aka-

teemisen rahoituksen uusjako aiotaan lähitulevaisuudessa suorittaa. Olennaista tässä on myös se, että tutkimuksen ”merkittävyyttä” ei tulla enää arvioimaan pelkästään vertaisarvioinnilla. Siitä ei toki luovuta, mutta sen lisäksi tullaan arvioimaan tutkimuksen taloudellisyhteiskunnallinen ”vaikuttavuus” (*impact*), jonka vaikutus rahoituksen saantiin on 25 %. Ei liene kovinkaan epätodennäköistä, että samansuuntaisia linjauksia tullaan pian näkemään myös täällä Suomessa. Vai mitä voidaan odottaa Helsingin yliopistoon 2010 perustettavalta Korkeakoulu- ja innovaatiotutkimuksen verkostolta, jonka ensimmäisenä tehtävänä on ”tuottaa lisäarvoa tieteen, innovaatioiden, korkeakoulutuksen ja koulutuksen talouden tutkimusta ja koulutusta toiminnoissa”? Kuten lainauksesta voimme huomata, aloitteen tehneeltä verkoston suunnitteluryhmältä itseltään ei innovatiivisuutta puutu – ei ainakaan suomen kieliopin suhteen.